

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І САДОВО-
ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

КАФЕДРА ЛІСІВНИЦТВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового
господарства 11. 06. 2026 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗООГЕОГРАФІЧНЕ ТА МИСЛИВСЬКОГОСПОДАРСЬКЕ
РАЙОНУВАННЯ»**

Галузь знань Н «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність Н4 «Лісове господарство»

Освітня програма «Лісове господарство»

Навчально-науковий інститут лісового і садово-паркового господарства

Розробники: асистент, доктор філософії Гуржій Р. В., к. с.-г. н., доц. Білоус

В. М., к.б.н., доц., Смаголь В. М.

Київ – 2026 р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЗООГЕОГРАФІЧНЕ ТА МИСЛИВСЬКО ГОСПОДАРСЬКЕ РАЙОНУВАННЯ»

«Зоогеографічне та мисливськогосподарське районування» є комплексною та інтегрує знання з кількох ключових наук: зоогеографії, екології, біології мисливських тварин, лісівництва, економіки та управління. Її основна мета – формування у студентів розуміння закономірностей поширення тварин (особливо мисливських) на земній кулі та їх впливу на господарську діяльність, зокрема мисливське господарство. У підсумку, ця дисципліна є ключовою для фахівців, які прагнуть ефективно управляти мисливськими ресурсами, враховуючи природні особливості регіонів та екологічні вимоги.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	<i>бакалавр</i>	
Спеціальність	<i>Н4 «Лісове господарство»</i>	
Освітня програма	<i>Лісове господарство</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4 (2026 – 2027)	
Семестр	8	
Лекційні заняття	14 год	
Практичні заняття	26 год	
Лабораторні заняття	-	
Самостійна робота	80 год	
Навчальна практика	-	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	3	

1. МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни є засвоєння студентами теоретичних і практичних знань про місце досліджуваної науки в системі природничо-наукових дисциплін; про роль біологічного різноманіття як провідного чинника стійкості живих систем і біосфери в цілому; про сучасні теорії в області зоогеографії; про механізми формування ареалів і фаун; про принципи фауністичного районування суші та океану.

Завданням дисципліни є оволодіння студентами теоретичних положень та практичних навичок з:

- зоогеографічних особливостей і відмінностей континентів і островів;
- опису ареалів тварин;
- застосування зоогеографічних для управління популяціями диких тварин, акліматизації та реакліматизації, створення живих зооколекцій.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни:
«Біологія лісових звірів та птахів», «Дендрологія», «Ботаніка», «Лісівництво» «Біотехнія».

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК)

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі лісового та мисливського господарства або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальні компетентності (ЗК)

ЗК 08. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища..

фахові (спеціальні) компетентності (СК)

СК 08. Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді.

СК 12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН 04. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства.

РН 05. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності.

РН 07. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності.

РН 08. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог.

РН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки.

2. ПРОГРАМА ТА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	Денна форма							Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л			п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
Змістовий модуль 1.													
Вступ. Історія зоогеографії.	1-2	19	3	4			13						
Поняття про ареал. Типи ареалів. Фауна і населення тварин.	3-4	19	2	4			13						
Принципи зоогеографічного районування	5-6	19	2	4			13						
Разом за змістовим модулем 1		57	7	12	-	-	39						

Змістовий модуль 2.												
Царства і області. Арктогея, Палеогея, Неогея, Нотогея.	7-8	20	2	4			13					
Зональні типи біомів суші.	9-10	20	2	4			14					
Зоомисливське та мисливськогоспод арське районування України	11-13	23	3	6			14					
Разом за змісто- вим модулем 2		63	7	14	-	-	41					
Усього годин		120	14	26	-	-	80					

3. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Історія зоогеографії.	3
2	Поняття про ареал. Типи ареалів. Фауна і населення тварин.	2
3	Принципи зоогеографічного районування	2
4	Царства і області. Арктогея, Палеогея, Неогея, Нотогея.	2
5	Зональні типи біомів суші.	2
6	Зоомисливське та мисливськогосподарське районування України	3
Всього		14

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Основні поняття зоогеографії.	2
2	Ареал. Фауна, структура.	2
3	Принципи зоогеографічного районування.	2
4	Фауна зоогеографічних областей. Голарктична обл. Ефіопська обл.	3
5	Фауна зоогеографічних областей. Індомалайська обл. Неотропічна обл. Австралійська обл.	3
6	Тропічні вологі вічнозелені ліси. Тропічні листопадні ліси, рідколісся, чагарники.	2
7	Субтропічні жорстколисті ліси та чагарники.	2
8	Пустелі. Степи і прерії.	2
9	Широколисті ліси помірного поясу. Бореальні хвойні ліси. Тундри.	2
10	Біоми гір. Болота.	2
11	Зоогеографічне та мисливськогосподарське районування України.	4
Всього		26

5. ТЕМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Історія зоогеографії.	13
2	Поняття про ареал. Типи ареалів. Фауна і населення тварин.	13
3	Принципи зоогеографічного районування	13
4	Царства і області. Арктогея, Палеогея, Неогея, Нотогея.	13
5	Зональні типи біомів суші.	14
6	Зоомисливське та мисливськогосподарське районування України	14
Всього:		80

6. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ:

- усне або письмове опитування ;
- модульні тести;
- співбесіда;
- реферати;
- захист практичних робіт.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- метод проблемного навчання;
- метод перевернутого класу, змішаного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- метод командної роботи, мозкового штурму;
- метод гейміфікованого навчання;
- самостійна робота (виконання завдань).

8. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання, балів
Модуль I. Технологія лісозаготівельних робіт (ПРН 4, 7, 11)		
Лабораторно / Практична робота 1. Вступ. Історія зоогеографії.	Знати задачі, зміст та структуру курсу, його роль в системі підготовки фахівців лісового господарства.	5
Лабораторно / Практична робота 2. Поняття про ареал. Типи ареалів. Фауна і населення тварин.	Знати сучасні теорії в області зоогеографії, механізми формування ареалів і фаун, знати основні теоретичні принципи фауністичного районування суші та океану.	5

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання, балів
Лабораторно / практична робота 3. Принципи зоогеографічного районування	Знати основні поняття та терміни зоогеографії, розуміти принципи зоогеографічного районування.	5
Самостійна робота 1. Вступ. Історія зоогеографії.	Знати задачі, зміст та структуру курсу, його роль в системі підготовки фахівців лісового господарства.	10
Самостійна робота 2. Поняття про ареал. Типи ареалів. Фауна і населення тварин.	Вміти оперувати поняттями і термінами зоогеографії, скласти карту ареалів тварин.	10
Самостійна робота 3. Принципи зоогеографічного районування	Нанести зоогеографічну інформацію на карту, провести зоогеографічний аналіз території.	15
Модульна контрольна робота №1	Тестові завдання	60
Всього за модулем №1		100
Модуль №2. Історичний та екологічний підходи до зоогеографічного поділу (ПРН: 5, 12)		
Лабораторно / практична робота 4. Царства і області. Арктогея, Палеогея, Неогея, Нотогея	Знати основні фауністичні райони світу, основні біоми світу, біогеографічні райони території України.	5
Лабораторно / практична робота 5. Зональні типи біомів суші	Знати основні зональні типи біомів суші.	5
Лабораторно / практична робота 6. Зоомисливське та мисливськогосподарське районування України	Вміти дати характеристику фауни зоогеографічної області, підобласті.	5
Самостійна робота 4. Царства і області. Арктогея, Палеогея, Неогея, Нотогея.	Знати основні фауністичні райони світу.	10
Самостійна робота 5. Зональні типи біомів суші.	Знати основні біоми світу.	10
Самостійна робота 6. Зоомисливське та мисливськогосподарське районування України	Вміти дати характеристику фауни зоогеографічної області, підобласті.	15
Модульна контрольна робота №2	Тестові завдання	60
Всього за модулем № 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	(Навчальна робота + екзамен) ≤ 100	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамену/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний), за відсутності таких причин перескладання модулю (наприклад на вищу оцінку) відбувається тільки шляхом усного опитування студента.
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час здачі тестів модулів та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) та наявності індивідуального графіку навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із дирекцією інституту)

9. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn –<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/page/view.php?id=97360>;

- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної практики навчальної дисципліни.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Камінецький В. К., Бабіч О. Г., Смаголь В. М. Екологічні та господарські засади напіввільного розведення диких копитних (на прикладі спеціалізованих підприємств Державного управління справами Президента України). Монографія. ЗАТ «Миронівська друкарня», 2011. 154 с.
2. Закон України про мисливське господарство та полювання URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14#Text>.
3. Закон України про тваринний світ. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>.
4. Зоогеографія. Енциклопедія сучасної України URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=17064.
5. Зоогеографічне та мисливськогосподарське районування. Робоча програма та методичні поради для студентів ОС «Магістр» зі спеціальності 205 «Лісове господарство». Житомир: „Полісся”, 2016. 21 .
6. Кукурудза С. І. Біогеографія: підручн. Львів: Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2006. 504с.
7. Решетило О. Зоогеографія: навч. посіб.: Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2013. 232 с.
8. Сайт Українського товариства мисливців та рибалок (УТМР). URL: https://www.uoor.com.ua/ukr/about_organization/news.
9. Сологор К.А., Омельковець Я.А. Основи зоогеографії. К.: ВЦ «Академія», 2013. 224с.
10. Теріологічна школа: теріологічні видання URL: <http://www.terioshkola.org.ua/ua/library.htm>.
11. Червона книга України. Тваринний світ. URL: <https://redbook-ua.org/>.